Dažas piezīmes par latviešu fonda ieguldījumiem.

1. Pēdējo desmit gadu skumjā pieredze ar ilgtermiņa obligācijām vedina uz jautājumu, vai fonda iecienītie 20 gadu termiņi nav mazliet pārdrošs izaicinājums nākotnei.

2. It īpaši pēc 1971. gada, inflācijai uzliesmojot visās lielākās valstīs, vecu ilgtermiņa obligāciju vērtība sadila diezgan strauji. Atklājās, ka uz 20 vai 30 gadiem slēgtas derības ar inflāciju var sāpīgi pazaudēt. Ko darīs latviešu fonds, ja pēc 5-10 gadiem vajadzīgā un dabūjamā procentu likme (lai noturētu izpeļņas - un pabalstu! - reālo pirktspēju) izrādīsies 15% vai 20%?

3. Parastais attaisnojums 20 gadu obligācijām apmēram tāds: inflācija jāaprēķina pareizi tikai no sākuma. Vēlākajos gados liela loma virspeļņas kapitālam, t. i. procentu peļņai uz procentiem . Tāds kapitāls tad pats no sevis apgulsies augstākās procentu likmēs, inflācijai kāpjot.

   Vēsture, diemžēl, skaisto teoriju iegāza stāvus akacī, jo ticīgajiem ieguldītājiem inflācijas pareģošana neveicās jau no pirmsākuma. Bez tam latviešu fonds virspeļņas kapitālu izmaksā pabalstos un tā vai tā nekad nepelnīs "procentus uz procentiem."

   Otrs attaisnojums, tieši no latviešu fonda viedokļa: fonds vēl aug. Nākotnes ziedojumi un aizdevumi tātad nopelnīs brangākus procentus, ja arī likmes vēl celsies inflācijai līdz.

   Nezinu, kā aplēst fonda dalībnieku un līdzekļu skaitlisko pieaugumu, bet jāpieņem, ka tas sekos pazīstamajai "S" līknei. Inflācija turpretim kāpj viļņveidīgos lokos, un jāšaubas vai abas līnijas savīsies kopā. Drīzāk, manuprāt, jābaidās no iespējas, ka fonda līdzekļu straujākais pieaugums iekritīs finansu cikla greizajā posmā, inflācijas atplūdos, kad obligācijas jārauga pārdot, nevis pirkt.

4. Tā nu kopsavilkumā mans ierosinājums ir vienkārši mainīt fonda ilgtermiņa definīcijas robežu uz 5-10 gadiem 20 gadu vietā. Cik strauji to mainīt, vai to mainīt caurmēra nozīmē vai arī galīgi un pavisam - tas vēl apsverams jautājums. Jāsteidzas, šķiet, nav. Inflācija mēdz būt viļņveidīga, un vismaz Savienotajās valstīs gaidāms saimnieciskā cikla posms, kurā inflācija mazliet aprimsies. Jācer, kvēli jācer, ka tāds gaidāms arī Kanādā.

5. Ja fondam padomā lidzekļus turpmāk ieguldīt arī citās zemēs, tad vismaz attiecībā pret ASV arī nav jāsteidzas (un piem. attiecībā pret Austrāliju sirsnīgi ieteicams nogaidīt!). Proti:

   A. Kanādā patlaban procentu likmes augstākas nekā ASV, un Kanādas dolārs noslīdējis pret ASV dolāru. Tātad fonds "iepērk" vairāk kapitāla Kanādā par augstākam procentu likmēm. .

   B. Manuprāt, ASV 1976. gada pirmajā pusē sagaidāma ļoti vēlama konjunktūra vērtspapīru pārdošanai un gauži nevēlama to pirkšanai.